

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

*Ties That Bind
and Unbind:
Exploring Our
Relationship
with God*

Mrs. Rachel Besser
כ"ו טבת תשע"ד • December 29, 2013

(1) ירמיהו פרק ב-ג

- (א) ויהי דבר ה' אלי לאמר:
 (ב) הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריהך אהבת כלולתיך לכתך אחרים במדבר בארץ לא זרועה:
 (ג) קדש ישראל ליקנוק ראשית תבואתה כל אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם ה': פ
 (ד) שמעו דבר ה' בית יעקב וכל משפחות בית ישראל:
 (ה) כה אמר ה' מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי וילכו אחרי ההבל ויהבלו:
 (ו) ולא אמרו איה ה' המעלה אתנו מארץ מצרים המוליד אתנו במדבר בארץ ערבה ושוחה בארץ ציה וצלמות בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם:
 (ז) ואביא אתכם אל ארץ הפרמל לאכל פריה וטובה ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה:
 (ח) כי מעולם שברתי עלך נתקתי מוסרתיך ותאמרי לא אעבד אעבור כי על כל גבעה גבהה ותחת כל עץ רענן את צעה זנה:
 (ט) ואנכי נטעתיך שרק פלה זרע אמת ואיך נהפכת לי סורי הגפן נכריה:

(2) ירמיהו פרק ג

- (א) לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד הלוך חנוף תחנף הארץ ההיא ואת זנית רעים רבים ושוב אלי נאם ה':
 (ב) שאי עיניך על שפים וראי איפה לא שגלת **שכבת** על דרכים ישבת להם פערבי במדבר ותחניפי ארץ בזנותיך וברעתך:
 (ג) וימנעו רבבים ומלקוש לוא הנה ומצח אשה זונה הנה לך מאנת הפלם:
 (ד) הלוך מעתה קראתי **קראת** לי אבי אלוף נערי אמה:
 (ה) הינטר לעולם אם ישמר לנצח הנה דברתי **דברת** ותעשי הרעות ותוכל: פ

JPS Translation of Jeremiah 3:1

... saying: If a man put away his wife, and she go from him, and become another man's, may he return unto her again? Will not that land be greatly polluted? But thou hast played the harlot with many lovers; and wouldest thou yet return to Me? saith the LORD.

(3) רשי ירמיהו ג:א

- (א) לאמר הן ישלח וגו' - 'יש לי לומר שאין עוד את ראוי לי כי כן דרך המשלח את אשתו והלכה לה וגו':
 ואת זנית רעים רבים - עם אוהבים רבים **ואעפ"כ** שובי אלי:

(4) מלבים ירמיהו ג:א

- (א) לאמר. שיעור הכתוב, הלא חנוף תחנף הארץ ההיא לאמר הן ישלח איש את אשתו וכו', והוא בדרך טענה ותשובה, הארץ ההיא חונפת לאמר ולטעון שא"א שהשם יקבל את ישראל בתשובה אחר שעזבו אותו ועבדו אלהי נכר, והביאו משל ממצות התורה שמי שמגרש את אשתו והיא הולכה מאתו והיתה לאיש

אחר הכי ישוב אליה עוד? וכן אחר שה' גרש את ישראל ע"י עונם והם גם הם נפרדו מאתו ובחרו איש אחר שהוא אלהי נכר הארץ איך אפשר שישוב אליה עוד. כן היא הטענה אשר חנוף תחנוף הארץ ההיא לאמר ולטעון כזאת, אבל נאם ה' ותשובתו היא ואת זנית רעים רבים ושוב אלי, ה' משיב אל הארץ הטוענת כזאת וינאם נאם, לא כדברייך, כי זה הוא רק אם אחר שיצאה מאתו היתה לאיש אחר שאז אסור להחזיר גרושתו, לא אם זנתה, ואת לא היית לאיש אחר ע"י חופה וקדושין, רק ואת זנית, וגם לא זנית עם איש מיוחד רק זנית עם רעים רבים, ולכן ושוב אלי כי אוכל להחזירך, והכונה שאם היו מומרים לע"א מיוחדת ככל גויי הארץ ודבקים בה לא היה אפשר להשיבם, אבל את לא דבקת בע"א דיבוק עצמי רק בזנות לפי שעה, ולא בע"א אחת רק התהלכת מגוי אל גוי ונסית להתדמות אל גויי הארצות, לא מדבקך באליל רק כדי להתדמות לגוים ולכן אפשר לך בתשובה

5) אברכנאל ירמיהו ג:א

... ושוב אלי רוצה לאמר התוכל לעשות שני הדברים האלה יחד – זנות רעים רבים ושוב אלי

6) רש"י ירמיהו פרק ג פסוק ד

(ד) הלוא מעתה - הלואי שבת מרעתך וקראת לי אבי ואם תעשי כך הינטור לך אדוניך לעולם את אשר חטאת לו אם ישמור לנצח לא ישמור:

7) ירמיהו פרק ג

(ח) וְאָרָא כִּי עַל כָּל אֲדוֹת אֲשֶׁר נֶאֱפָה מִשְׁבָּה יִשְׂרָאֵל שְׁלַחְתִּיהָ וְאָתָּן אֶת סֵפֶר כְּרִיתֶיהָ אֵלֶיהָ וְלֹא יֵרָאֶה בְּגִדָה יְהוּדָה אַחֻתָּה וּתְלִיָּה וּתְנִיָּן גַּם הִיא:
 (ט) וְהָיָה מְקוֹל זְנוּתָהּ וּתְחַנְנֶיהָ אֶת הָאָרֶץ וּתְנַאֲף אֶת הָאָבֶן וְאֶת הָעֵץ:
 (י) וְגַם בְּכָל זֹאת לֹא שָׁבָה אֵלַי בְּגוֹדָה אַחֻתָּה יְהוּדָה בְּכָל לְבָבָהּ כִּי אִם בְּשִׁקָּר נָאֵם ה': פ
 (יא) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי צְדָקָה נִפְשָׁה מִשְׁבָּה יִשְׂרָאֵל מִבְּגִדָה יְהוּדָה:
 (יב) הֲלֹךְ וְקִרְאתָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה צְפוּנָה וְאָמַרְתְּ שׁוֹבָה מִשְׁבָּה יִשְׂרָאֵל נָאֵם ה' לֹא אֶפִּיל פָּנַי בְּכֶם כִּי חֲסִיד אֲנִי נָאֵם ה' לֹא אֲטוֹר לְעוֹלָם:
 (יג) אִךְ דְּעֵי עוֹנֶה כִּי בִיקְנוֹק אֵלֶיךָ פִּשְׁעֶתָּ וּתְפַזְרִי אֶת דְּרָכֶיךָ לְזָרִים תַּחַת כָּל עֵץ רֵעֲנָן וּבְקוֹלִי לֹא שָׁמַעְתֶּם נָאֵם ה':
 (יד) שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים נָאֵם ה' כִּי אֲנֹכִי בַּעֲלֹתִי בְּכֶם וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן:

8) רד"ק ירמיהו פרק ג

כי אנכי בעלתי בכם - כלומר אבעל בכם אחר שגרשתי אתכם

9) Rav Soloveitchik – Family Redeemed

Marriage, notwithstanding its covenantal character, is not an institution of absolute worth. There is an objective bond, yet it is confined to kerygmatic Eve and Adam who can standardize and objectify their experiences. It does not reach into the very core of the personality, which remains a *mysterium*, a subjective experience inexpressible and outside of all media of externalization and objectification. Only social Adam and Eve are wedded; lonely Adam and Eve have never joined this community. Therefore, marriage is changeable because it does not embrace the whole of man. Only a part of him is engaged in this institution, and that is why disengagement is permissible. Numinous man terminates the social commitment of kerygmatic man. If the vow of fidelity did embrace all phases of the existential drama, then marriage would be absolute and hence indissoluble. As a matter of fact, the metaphysical betrothal of the charismatic community to God, “I will betroth you unto Me with faithfulness,” can never be broken or ended. The prophet himself ordinary marriage which may end in divorce? Why is the wedlock between God and Israel eternal and can never shake off the trammels of the Divine law? Because the union of man and God is all-embracing, it penetrates every phase of existential adventure. Numinous, lonely man weds himself to the Numinous Lonely God and communion is established – not only between an objectified externalized I and a Thou. A lonesome existence gives itself, unites itself with its lover; there is fusion of a finite life with infinity, and this union or fusion is not limited to a surface experience but involves everything in man, excluding nothing. God and man are united undividedly and hence eternally.